

Co les tají

Tajné zprávy lesa – co les tají

Zásady artefietické tvorby – každý tvoří podle své fantazie a tak, jak umí. Tvorba se nehodnotí jako dobrá nebo špatná, lepší nebo horší.

CÍLOVÁ SKUPINA MŠ, 4–6 let

TÉMA Tajné zprávy lesa – co les tají

TECHNIKA Přenosný land art – frotáž a reliéfní mozaika ze škrobového lepidla na kartonu

CO POTŘEBUJETE

- Balicí papír – různé tvary a kousky, případně stočené jako vzkaz na pergamenu
- Domácí škrobové lepidlo a širší štětce – recept najdete na konci
- Voskovky nebo přírodní uhly na frotáž (otisknutí struktury kůry)
- Nasbírané „tajné“ přírodniny z procházky: pírká, otisky semínek, jemné mechy, svlečky kůry, drobné ulity, lišejníky

Jak na to

1 Sběr zvířecích a lesních stop – venku, předchozí den nebo ráno

Při pobytu venku děti nehledají obvyčejné věci, ale **tajné vzkazy lesa**:

- „Najdeme kousek kůry, která má na sobě cestičky od kůrovce jako tajné písmo?“
- „Najdeme pírká, které tu zanechal pták jako zprávu z nebe?“

Děti se učí dívat zblízka a vnímat drobné detaily pod nohama.

Pravidlo šetrnosti. Připomeňte dětem základní pravidlo: *Sbíráme jen to, co už leží na zemi.* Živé rostliny netrháme.

2 Naladění a příběh na úvod – asi 5 až 7 minut ve třídě

Ukažte dětem starý, mírně svinutý kousek kůry. Pak jim přečtete příběh *O spícím lesním hlasu* – najdete ho na další straně.

Evokační otázky: „Myslíte, že les umí mluvit? Jakými slovy mluví, když nemá pusku? Mluví šuměním, vůní nebo cestičkami v kůře?“

3 Tvořivá fáze – tvorba tajného vzkazu – asi 25 minut ve třídě

Každé dítě si zvolí, jakou zprávu chytilo a chce ji předat dál.

Frotáž. Děti položí pod balicí papír strukturovanou kůru nebo list a přes papír voskovkou lehce přejíždějí – objevují se tajné struktury a žilkování.

Reliéfní vzkaz. Pomocí škrobového lepidla upevňují na karton drobné tajemné přírodniny – pírká, mechové ostrůvky, semínka tvořící tajné znaky či cestičky. Děti je mohou také dokreslit.

4 **Reflexe – čtení zpráv** – asi 10 minut ve třídě

Děti se posadí do kruhu a položí své tajné zprávy doprostřed.

Čtení vzkazu: „Co vzkazuje tvůj lesní symbol? Je to zpráva o radosti, o tichu, nebo varování před vichřicí?“

Sdílení. Ostatní děti mohou hádat, co za tajemství se v obrázku ukrývá.

Zpráva pro všímavé poutníky. Vysvětlíte dětem, že tyto zprávy najde jen ten, kdo nepospíchá a kouká se kolem sebe. Škrob a karton na stezce časem splynou s přírodou, ale zpráva i vzpomínka v lese zůstanou.

KAM DÍLKO PATŘÍ

Každé zastavení na stezce poznáte podle **keramické cedulky** s názvem tématu. Vaše dílko patří k té, na které stojí **Tajné zprávy lesa**.

Nejhezčí je, když ho tam děti při procházce přidají samy. Dílko položte nebo přivažte provázkem tak, aby drželo i ve větru. Do živého stromu se přitom nevrta a neřeže – všechno se jen přiváže nebo postaví.

Pokud se vám na stezku nedaří dojít, ozvěte se nám. Dílko od vás převezmeme a nainstalujeme ho při nejbližší společné akci.

JEŠTĚ DVĚ VĚCI

Pokud některé děti budou chtít raději kreslit na papír než tvořit z přírodnin, klidně mohou. Obrázky vyfotíme a zveřejníme v galerii pod QR kódem.

Nabídka dílny od nás stále platí – pokud byste s tvořením chtěli pomoci, stačí se ozvat a najdeme termín.

Příběh o spícím lesním hlasu

Zkuste se na chvílku zastavit a ztišit. Tak ztišit, abyste slyšeli i vlastní dech...

Lidé často běhají po lese, hlasitě mluví, dupou a pospíchají. A víte, co se stane, když se lesem prožene takový spěch? Les se lekne a zavře své tajné dveře. Stromy ztichnou a zvířátka schovají své nosy hluboko do nor.

Ale když přijdete do lesa potichu a zpomalíte, začnou se dít kouzla. Les totiž neustále mluví. Nemá sice pusy jako my, aby říkal slova, ale píše své zprávy všude kolem nás.

Podívejte se někdy zblízka na starou kůru stromu. Vidíte ty drobné cestičky a čárky? To je ptačí deník. Ptáčci tam drápky zanechali vzkaz o tom, kde je nejsladší voda. Nebo když najdete na zemi bílé pírkó – to vám nebe poslalo pozdrav přes lesního zpravodaje. A co mech? Mech je nejstarší lesní dopisní papír. Když do něj sáhnete, je hladký a chladivý a vypráví o tom, jaká byla v noci rosa.

Les má spoustu tajemství. Tajemství o tom, kde spí vítr, kam schoval krtek svůj poklad a co si povídají kořeny hluboko pod zemí, kam nikdo z nás nedohlédne.

Lidé, co pospíchají, si toho nikdy nevšimnou. Projdou kolem a myslí si, že les je jen obyčejné dřevo a listí. My dnes v naší třídě otevřeme lesní poštu. Každý z vás pomůže lesu napsat jeho tajnou zprávu. Zprávu o tom, co krásného les tají před světem.

A až své tabulky dokončíme, budou zdobit lesní knihovnu. Podél cesty tam budou čekat na ty poutníky, kteří dokážou zpomalit, podívat se zblízka a lesnímu tajemství porozumět.

PEDAGOGICKÝ PŘÍNOS A ARTEFIDETICKÝ PŘESAII

Všimavost a senzomotorika. Děti se učí zpomalit, vnímat jemné textury a povrchy – kůru, mech, pírkó – a hledat krásu v nenápadných věcech.

Symbolické myšlení. Převádění přírodních tvarů na „písmo“ či symboly podporuje představivost a předčtenářskou gramotnost – vnímání znaku a jeho významu.

ŠKROBOVÉ LEPIDLO A KARTON

Rychlý recept. Smíchejte 2 lžice kukuřičného škrobu se 4 lžicemi studené vody, zalijte asi 200 ml vroucí vody a míchejte do zhoustnutí. Příprava zabere tři minuty.

Po zaschnutí drží lehký materiál – listy, mech, drobné proutky, kůru – spolehlivě i při manipulaci a přenosu v dětských rukách.

Karton nebo plát lepenky bez plastových pásek, laminace, spon a potisku. Škrob i karton se v dešti a půdě bezpečně rozloží.